

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

— M C M X X I I —

Asmens psychosocialinis funkcionavimas ir psichologinės jo gerinimo galimybės organizacijose, ugdymo ir sveikatos institucijose

Aidas Perminas

Klasteryje vykdomi tyrimai

- Psichologinių ir elgesio veiksnių, prisidedančių prie ligos išsivystymo, sveikatos stiprinimo ir sergančiųjų reabilitacijos sėkmingumo, tyrimai
- Subjektyvi gyvenimo kokybė ir gerovė: priežastingumo ir sąveikos su biopsichosocialiniais veiksniais analizė
- Vaikų, paauglių ir suaugusiųjų tabako, alkoholio ir kitų priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo, savižudiško ir kito rizikingo elgesio psichologinių ir socialinių priežasčių bei pasekmių analizė ir prevencijos priemonių efektyvumo tyrimai
- Įvairaus amžiaus asmenų psichosocialinės raidos, adaptacijos, mokymo (-si) proceso efektyvumo ir juos nulemiančių socialinių bei kognityvinių veiksnių analizė
- Žmogiškųjų išteklių valdymo psichologinė analizė bei ekonominės gerovės psichologinių prielaidų tyrimai

Motinstės streso reikšmė vaiko elgesio, emocinių sunkumų kitimui

Evelina Viduolienė, Aidas Perminas

Problema:

Emociniai, elgesio sunkumai ikimokykliniame amžiuje prognozuoja didesnius vaiko sunkumus vyresniame amžiuje (Ashford, 2008)

Lietuva yra viena iš pirmaujančių šalių, kur vaikai turi daugiausia elgesio ir emocinių sunkumų (Rescorla, Achenbach ir kt., 2011)

Egzistuoja abipusis ryšys tarp tėvų patiriamo streso bei vaikui kylančių sunkumų (Mäntymaa, Puura, ir kt., 2012), tačiau :

- Tyrimuose neatsižvelgiama į vaiko sunkumų kitimus
- Tiriamos rimtų lėtinių sutrikimų turinčių vaikų ir jų tėvų grupės

Šis tyrimas leidžia numatyti bei pagrįsti vaikų elgesio sunkumų prevencijos priemones

Darbo tikslas: įvertinti motinystės streso įtaką 2–5 metų amžiaus vaikų elgesio ir emocinių sunkumų atsiradimui per vienerius metus

Kontingentas: 563 2–5 metų amžiaus vaikus auginančios motinos

Metodai:

Motinystės/tėvystės streso klausimynas (Parenting Stress Index, Abidin, 1990)

Vaiko elgesio aprašas 1,5–5 (Child Behavior Checklist 1,5–5, Achenbach, Rescorla, 2000)

Rezultatai: vaiko emocinių sunkumų didėjimo prognozė

Kintamasis	B (stand.paklaida)	Galimybių santykis	p
Vaiko lytis (aukštesnė kategorija = mergaitė)	0,079 (0,194)	1,082	>0,05
Vaiko amžius	0,004 (0,015)	1,004	>0,05
Ugdymo įstaigos lankymo trukmė	0,005 (0,011)	1,005	>0,05
Motinos amžius	0,004 (0,018)	1,004	>0,05
Motinos išsilavinimas (aukšt.kateg. = profesinis, aukštasis)	-0,555 (0,235)	0,574	,018
Motinos užimtumas (aukšt.kateg. = dirba (dalį ar visą dieną))	0,137 (0,204)	1,147	>0,05
Šeimos pajamos (aukšt.kateg. = pakanka)	0,203 (0,267)	1,225	>0,05
Šeiminė padėtis (aukšt.kateg. = vaiko tėvai gyvena kartu)	-0,023 (0,250)	0,977	>0,05
Vaiko sveikata (aukšt.kateg. = serga retai arba kaip ir kiti vaikai)	-0,044 (0,297)	0,957	>0,05
Motinstės stresas, susijęs su vaiko charakteristikomis (pirmo testavimo metu)	-0,028 (0,008)	0,973	<0,001
Motinstės stresas, susijęs su motinos charakteristikomis (pirmo testavimo metu)	-0,011 (0,006)	0,989	>0,05
Stresogeniniai įvykiai šeimos gyvenime (pirmo testavimo metu)	0,000 (0,015)	1,000	>0,05
Motinstės stresas, susijęs su vaiko charakteristikomis (antro testavimo metu)	0,050 (0,008)	1,051	<0,001
Motinstės stresas, susijęs su motinos charakteristikomis (antro testavimo metu)	0,009 (0,006)	1,009	>0,05
Stresogeniniai įvykiai šeimos gyvenime (antro testavimo metu)	0,016 (0,016)	1,016	0,022
Konstanta	-2,300 (1,145)	0,100	0,044

Rezultatai: vaiko emocinių sunkumų didėjimo prognozė

Kintamasis	B (stand.paklaida)	Galimybių santykis	p
Vaiko lytis (aukštesnė kategorija = mergaitė)	0,406 (0,193)	1,501	0,035
Vaiko amžius	0,020 (0,015)	1,020	>0,05
Ugdymo įstaigos lankymo trukmė	-0,002 (0,011)	0,998	>0,05
Motinos amžius	0,029 (0,018)	1,030	>0,05
Motinos išsilavinimas (aukšt.kateg. = profesinis, aukštasis)	-0,255 (0,235)	0,775	>0,05
Motinos užimtumas (aukšt.kateg. = dirba (dalį ar visą dieną))	0,142 (0,203)	1,152	>0,05
Šeimos pajamos (aukšt.kateg. = pakanka)	-0,214 (0,262)	0,807	0,035
Šeiminei padėtis (aukšt.kateg. = vaiko tėvai gyvena kartu)	-0,097 (0,249)	0,907	>0,05
Vaiko sveikata (aukšt.kateg. = serga retai arba kaip ir kiti vaikai)	-0,698 (0,354)	0,498	0,049
Motinstės stresas, susijęs su vaiko charakteristikomis (pirmo testavimo metu)	-0,031 (0,008)	0,969	<0,001
Motinstės stresas, susijęs su motinos charakteristikomis (pirmo testavimo metu)	-0,005 (0,006)	0,995	>0,05
Stresogeniniai įvykiai šeimos gyvenime (pirmo testavimo metu)	-0,009 (0,015)	0,991	>0,05
Motinstės stresas, susijęs su vaiko charakteristikomis (antro testavimo metu)	0,050 (0,008)	1,051	<0,001
Motinstės stresas, susijęs su motinos charakteristikomis (antro testavimo metu)	-0,002 (0,006)	0,998	>0,05
Stresogeniniai įvykiai šeimos gyvenime (antro testavimo metu)	0,012 (0,016)	1,012	0,042
Konstanta	-3,679 (1,157)	0,025	0,001

Sergančiųjų depresija ir cukriniu diabetu asmenybės savybių ir pozityvaus požiūrio į ligą sąsajos

Loreta Gustainienė, Aistė Pranckevičienė

Problema

- Dauguma tyrimų akcentuoja negiamas traumų ar ligų pasekmes žmogaus psichikai, įtakojančiai tolesnę ligos eigą, taip piešdami nepilną ir potencialiai klaidinantį prisitaikymo prie lėtinės ligos ar trauminio įvykio paveikslą
- Bandytas pažvelgti į kitą trauminio įvykio pusę (potrauminis augimas) suteikia galimybę ne tik geriau pažinti reiškinį, bet ir padėti bėdos ištiktam žmogui įveikti ligą, gerinti psichologinę savijautą lėtinės ligos atvejais
- Nėra atsakyti moksliniai klausimai apie ryšius tarp asmenybės savybių bei sociologinių bei demografinių ligonio ypatumų ir pozityvaus požiūrio į ligą

Darbo tikslas: išsiaiškinti, kurios asmenybės savybės prognozuoja pozityvius asmens pokyčius, susirgus depresija ar 2-ojo tipo cukriniu diabetu

Kontingentas: 119 asmenų, sergančių 2-ojo tipo cukriniu diabetu ir 87 - depresija

Metodai:

Optimizmas matuotas gyvenimo orientacijos testu (Life Orientation Test-Revised (LOT-R), Scheier, Carver, Bridges, 1994)

Savigarba matuota Rosenberg'o bendra savigarbos skale (Rosenberg's Self-Esteem scale; Rosenberg, 1965)

Saviveiksmingumas matuotas bendra saviveiksmingumo skale (General Self-Efficacy Scale; Jerusalem, Schwarzer, 1993)

Ištvermingumas (angl. hardiness) matuotas atsparumo skale (Hardy 30 Item Scale; Bartone, 1991)

Atsparumas (angl. resilience) matuotas greita fizinių ir psichinių jėgų susigrąžinimo skale (Resilience scale; Wagnild, Young, 1993)

Pozityvus požiūris į ligą matuotas suvoktos naudos klausimynu (Perceived Benefit Scale; McMillen, 1998)

Rezultatai

Pozityvaus požiūrio į ligą prognozavimo iš sociodemografinių rodiklių ir asmenybės savybių cukriniu diabetu sergančiųjų grupėje (N = 112) koeficientai

Rodikliai	Standartizuotas Beta	T	p
Konstanta		3,895	0,001
Optimizmas	-0,012	-0,102	0,919
Savigarba	-0,128	-1,043	0,299
Saviveiksmingumas	-0,077	-0,643	0,522
Atsparumas	-0,166	-1,433	0,152
Atsistatymas	0,435	3,909	0,001
Lytis	-0,071	-0,812	0,419
Amžius	0,238	2,568	0,012
Šeiminė padėtis	0,112	1,231	0,221
Išsilavinimas	-0,067	-0,727	0,469

Rezultatai

Pozityvaus požiūrio į ligą prognozavimo iš sociodemografinių rodiklių ir asmenybės savybių depresija sergančiųjų grupėje (N = 71) koeficientai

Rodikliai	Standartizuotas Beta	T	p
Konstanta		3,437	0,001
Optimizmas	-0,129	-0,851	0,398
Savigarba	-0,297	-1,701	0,094
Saviveiksmingumas	-0,351	-1,873	0,066
Atsparumas	-0,035	-0,229	0,820
Atsistatymas*	0,719	3,324	0,002
Lytis	0,008	0,071	0,944
Amžius	0,291	2,156	0,035
Šeiminė padėtis	0,144	1,130	0,263
Išsilavinimas	-0,036	-0,304	0,762

Psichologinės įvairaus amžiaus vairuotojų rizikingo vairavimo stiliaus prielaidos bei vertinimo galimybės

Auksė Endriulaitienė, Rasa Markšaitytė, Kristina Žardeckaitė –
Matulaitienė, Laura Šeibokaitė, Aistė Pranckevičienė, Renata
Arlauskienė

Problema

- Eismo įvykių bei sužeidimų statistikos svyravimai per pastarąjį dešimtmetį leidžia teigti, kad didelio avaringumo priežastys Lietuvoje nėra iki galo išsiaiškintos, o priemonės, naudojamos avarijų skaičiui sumažinti, nepakankamos
- Nors vairavimas yra kompleksinė veikla, tiek moksliniuose tyrimuose, tiek rengiant vairuotojus, tiek vertinant vairavimo gebėjimus esminis dėmesys skiriamas pavieniams kintamiesiems
- Vertinant pasirengimą vairuoti automobilį ignoruojamos asmens psichologinės charakteristikos bei eismo saugumo nuostatos, kurios gali būti nelaimingų atsitikimų kelyje prielaidomis
- Mokslinis įvairaus amžiaus vairuotojų psichologinių charakteristikų svarbos rizikingam vairavimui pagrindimas, gali padėti suprasti praktikoje naudojamų prevencinių priemonių neefektyvumo priežastis bei prisidėti prie nacionalinės eismo saugumo strategijos įgyvendinimo

Darbo tikslas: nustatyti psichologines įvairaus amžiaus vairuotojų rizikingo vairavimo stiliaus prielaidas bei vertinimo galimybes

Kontingentas: jauni vairuotojai (18 – 29 m.) - 470 tiriamųjų;
profesionalūs vairuotojai - 166 tiriamieji bei vyresnio amžiaus
vairuotojai (50-76 m.) - 85 tiriamieji

Metodai:

- Vairuotojų elgesio klausimynas (Lawton ir kt., 1997)
- „Penketo svarbiausių“ bruožų klausimynas (Benet-Martinez, John, 1998)
- Polinkio rizikuoti skalė (Donovan, 1993)
- Agresyvumo skalė (Markšaitytė, Endriulaitienė, Šeibokaitė, 2009; Markšaitytė, 2010)
- Barrat Motorinio impulsyvumo skalė
- Rosenberg savigarbos skalė (Rosenberg, 1989)
- Adelaidės vairavimo saviveiksmingumo skalė (George, Clark, Crotty, 2005)
- M. Rokeach (1969) vertybinių orientacijų klausimynas
- Iversen ir Rundmo (2004) Požiūrio į eismo saugumą skalė
- Nepažeidžiamumo iliuzijos skalė (Hatfield, Job, Hesketh, Joung, 2006)
- Gebėjimo teisingai įvertinti rizikos tikimybę skalė (Bruine de Bruin, Fischhoff, Parker, 2005)
- Motyvų rizikingai vairuoti skalė (Ho, Gee, 2008)

Metodai:

- Potencialios įtakos vairuotojo rizikingam elgesiui klausimynas (McKenna, Horswill, 2006)
- Atsparumo bendraamžių įtakai skalė (Steinberg Monahan, 2007; Sumter, Bokhorst, Steinberg, Westenberg, 2009)
- Jautrumo paskatinimui ir bausmei skalė (Torrubia, Avila, Molto, Caseras (2001)
- Taip pat rizikingo vairavimo stiliui įvertinti buvo naudojami jaunų vairuotojų vairavimo simulatoriuje rodikliai (vidutinis greitis, manevravimas, avarijos)
- Profesionalių vairuotojų grupėje buvo vertinama jų darbo motyvacija (Genevičiūtė-Janonienė, Endriulaitienė, 2010) bei saugumo klimatas organizacijoje (Wills, Biggs, Watson, 2005)
- Vidutinio ir vyresnio amžiaus vairuotojų grupių tyrime buvo naudotos kognityvines bei motorines charakteristikas įvertinančios užduotys (kelio paieškos testas, vizualinės paieškos užduotis bei motorikos testai)
- Reklamos saugumą sktinančios videoreklamos buvo naudojamos tyrime, skirtame nustatyti jų efektyvumą

Rezultatai

- Vairuotojo asmenybės bruožai yra svarbūs numatant polinkį rizikingai vairuoti tiek jaunų, tiek profesionalių vairuotojų grupėje
- Jaunų vairuotojų grupėje jie yra svarbesni nei gebėjimas atsispirti bendraamžių įtakai, o profesionalių vairuotojų grupėje jie yra svarbesni nei darbo motyvacija ar saugumą akcentuojantis klimatas organizacijoje
- Labiau išreikšra ekstraversija ir mažiau išreikštas sutariamumas prognozavo dažnesnius vairavimo taisyklių pažeidimus tarp jaunų vyrų, o mažiau išreikštas sutariamumas bei sąmoningumas prognozavo didesnę polinkį į vairavimo pažeidimus tarp jaunų moterų
- Profesionalūs vairuotojai, kurie pasižymėjo aukštesne ekstraversija, sutariamumu, sąmoningumu bei mažesniu neurotiškumu buvo linkę mažiau rizikingai vairuoti nei pasižymintys emociniu nestabilumu ar labiau išreikštu atvirumu patirčiai profesionalūs vairuotojai

Rezultatai

- Jaunų vairuotojų vyrų rizikingą vairavimą gali padėti numatyti teigiamos nuostatos į pavojingą vairavimą, vidiniai vairavimo motyvai bei didesnis jautrumas paskatinimams vairuojant. Tuo tarpu jaunų moterų rizikingą vairavimą gali padėti numatyti teigiamos nuostatos į pavojingą vairavimą, vidiniai vairavimo motyvai bei didenis jautrumas bausmėms
- Lietuvoje naudojamos eismo saugumą skatinančios reklamos reikšmingai nekeičia jaunų žmonių rizikingo vairavimo ketinimų, nors moterys yra labiau linkusios keisti savo ketinimus į saugesnius

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXII

Intelektinių gebėjimų ir asmenybės bei šeimos veiksnių svarba paauglių pasiekimams akademinėje veikloje

Jurga Misiūnienė, Bronislava Grigaitė

Problema

Mokslinėje literatūroje gabieji, intelektinius gebėjimus realizavę mokiniai vadinami visuomenės turtu, todėl svarbu suprasti, kas yra gebėjimai, kaip jie lavinami, kokie veiksniai gali padėti arba trukdyti gebėjimų sklaidą, tam, kad tinkamai organizuoti intelektinių gebėjimų ugdymo sistemą bei rengti mokytojus, galinčius efektyviai dirbti joje

Problema

Moksle iki šiol nėra vieningo požiūrio į intelektinių gebėjimų ir įvairių veiksnių svarbą lemiant pasiekimus akademinėje veikloje

Šis darbas svarbus tuo, kad intelektinių gebėjimų bei asmenybės ir šeimos veiksnių sąsajos su pasiekimais akademinėje veikloje analizuojamos laikantis kompleksinio požiūrio, o dinaminis požiūris į intelekto raidą leidžia atskleisti fluidinio ir kristalizuoto intelekto augimą 16-17 gyvenimo metais

Darbo tikslas: Šio darbo tikslas – tirti intelektinių gebėjimų bei asmenybės ir šeimos veiksnių svarbą paauglių pasiekimams akademinėje veikloje

Kontingentas: 441 16-17 metų paauglys ir 816 jų tėvų

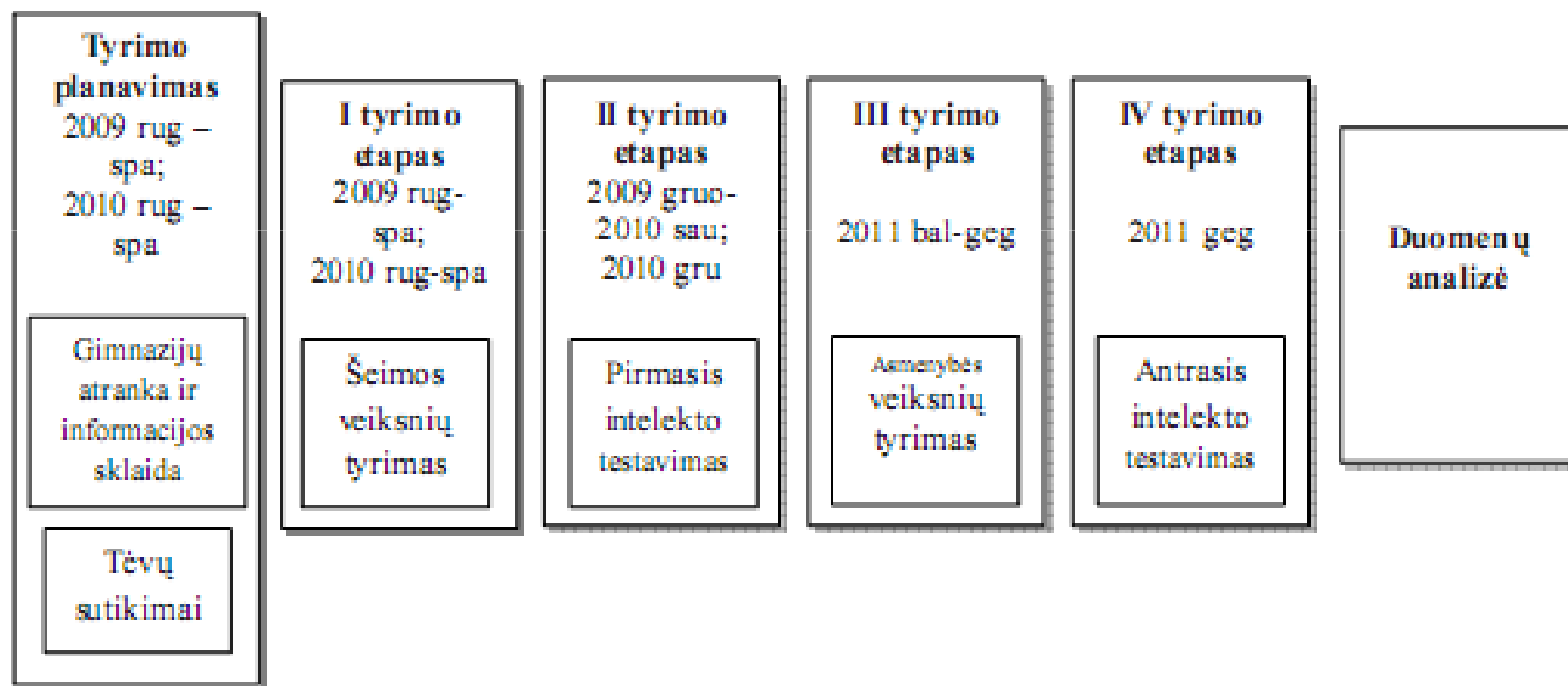
Metodai:

Vaikų tyrimas

- Intelektu struktūros testas (Intelligenz-Struktur-test 2000)
- Eksternališkumo-internališkumo skalė (E-I; Bagdonas, Pociūtė, 1999)
- Bendrųjų interesų skalė (BIS; Brickenkamp, 1990)
- Bendrojo saviveiksmingumo skalė (BSS; Schwarzer, Jerusalem, 1995)
- Bendroji mokymosi pasiekimų ir gebėjimų autokonceptcijos skalė (AKS; Rost, Lamfuss, 1992)
- Atskirų mokomųjų dalykų autokonceptcijos tinklelio skalė (AKTS; Rost, Sparfeld, Schilling, 2002)

Klausimynas tėvams buvo sudarytas specialiai šiam tyrimui, siekiant rinkti informaciją apie šeimos su intelektinių gebėjimų realizavimu akademinėje veikloje susijusius veiksnius

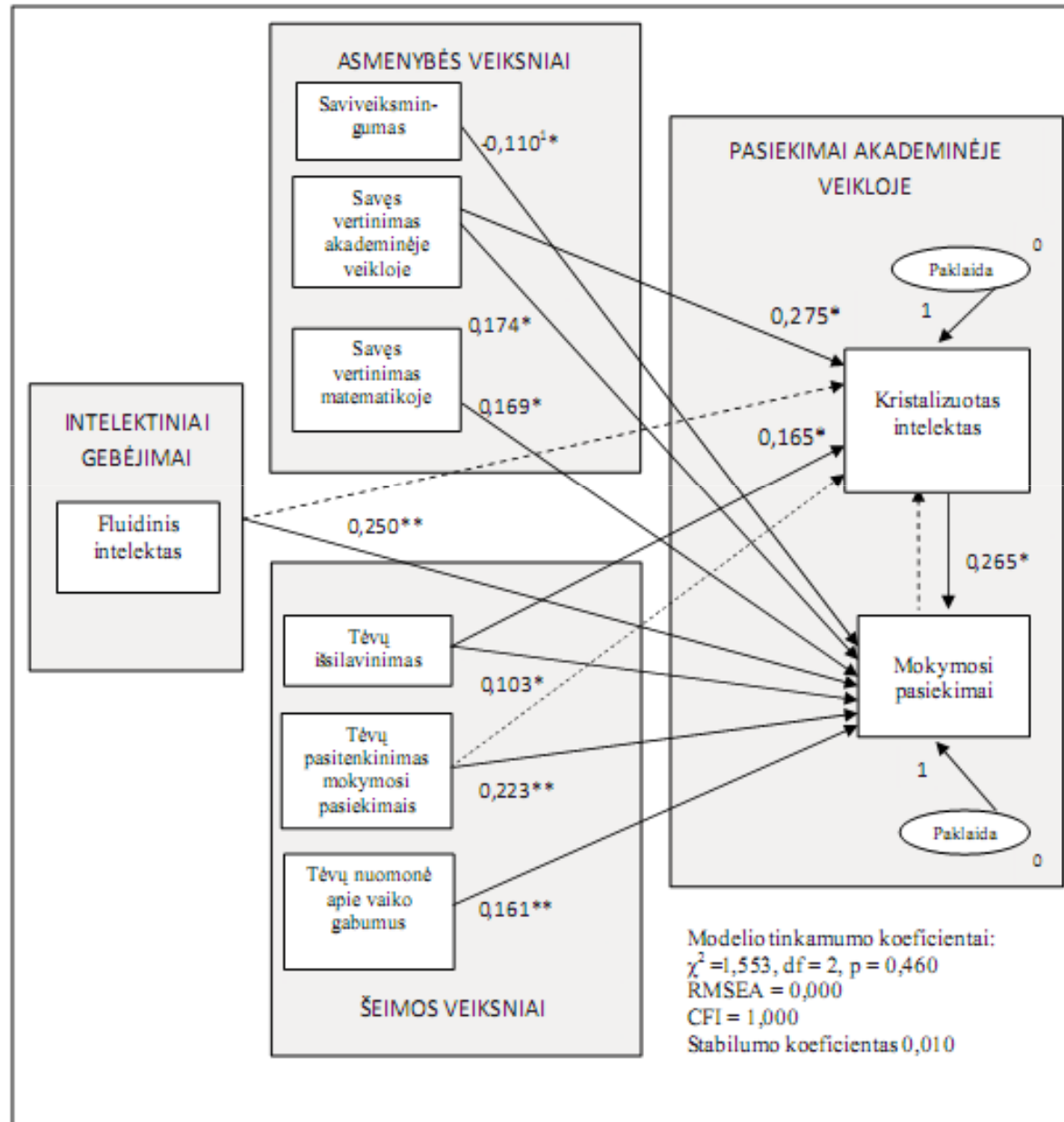
Dokumentų analizė

3 pav. Tyrimo schema

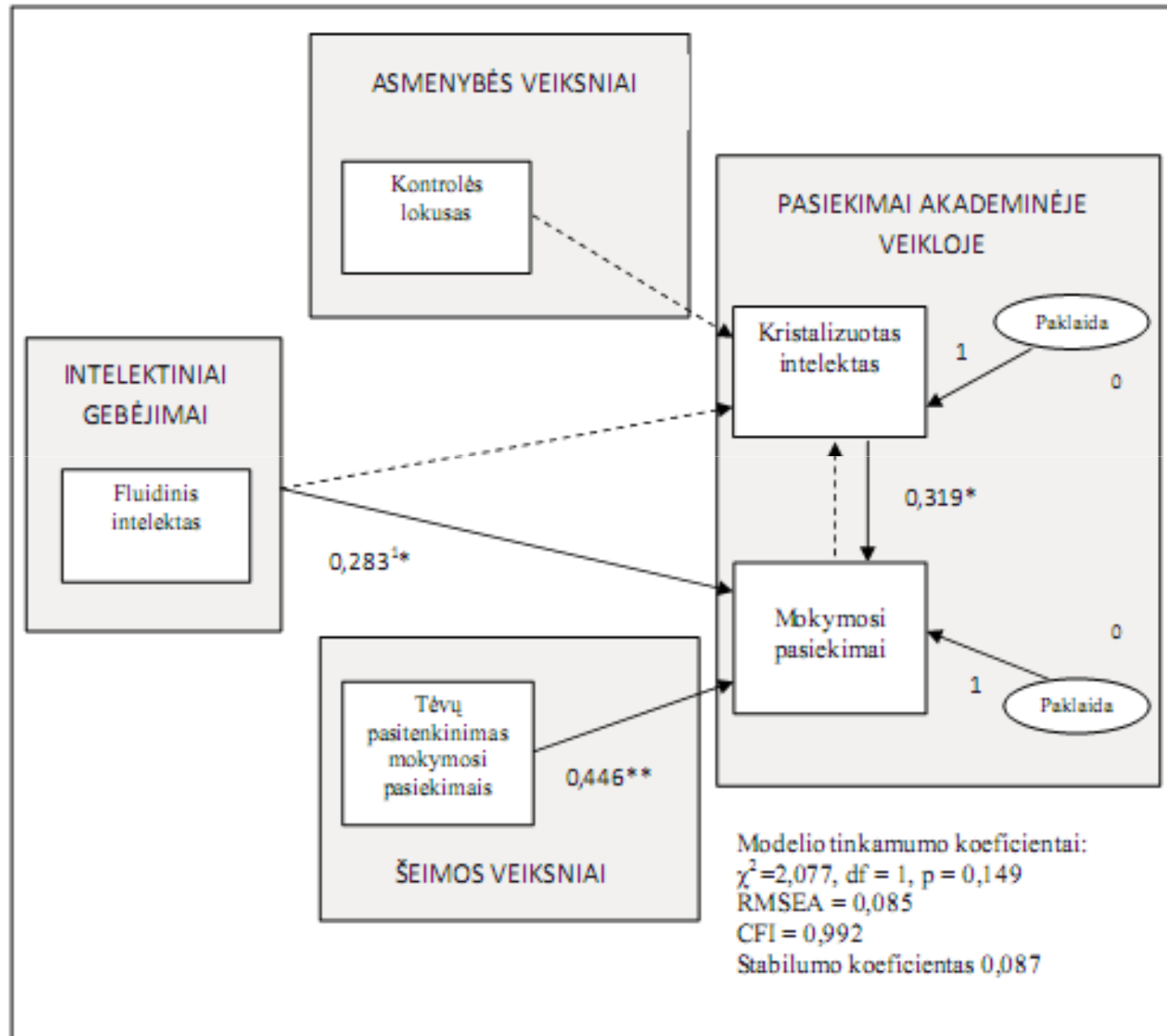

Rezultatai: Mergaičių intelektinių gebėjimų bei asmenybės ir šeimos veiksnių svarbos pasiekimams akademinėje veikloje modelis

Rezultatai: Berniukų intelektinių gebėjimų bei asmenybės ir šeimos veiksnių svarbos pasiekimams akademinėje veikloje modelis

Pavaldinių požiūris į vadovavimo efektyvumą: asmenybės bruožų, socialinių suvokimo charakteristikų ir vertinimo sąlygų svarba

Aurelija Stelmokienė, Auksė Endriulaitienė

Problema

- Darbuotojai vertindami tą patį vadovą dažnai pastebi skirtingus aspektus bei pateikia skirtingus vadovavimo efektyvumo vertinimo rezultatus. Todėl aiškios, struktūruotos vadovavimo efektyvumo vertinimo sistemos sukūrimas palengvintų žmogiškųjų išteklių srities specialistų darbą formuluojant išvadas apie vadovo efektyvumą, teikiant grįžtamąjį ryšį bei inicijuojant reikalingus pokyčius
- Analizuojant vadovavimo efektyvumo vertinimą literatūroje, dažniausiai apsiribojama vienu teoriniu požiūriu (kuriuo konkrečiai, priklauso nuo istorinio laikotarpio) (Northouse, 2009)
- Šiame tyrime pristatomas kompleksinis pavaldinių atliekamas vadovavimo efektyvumo vertinimas bei analizuojami jo rezultatų skirtumus nulemiantys psichosocialiniai veiksniai (asmenybės bruožai ir socialinio suvokimo charakteristikos)

Darbo aktualumas

- Vadovavimo efektyvumo vertinimo sąlygų (konteksto) analizė
- Vertinimo rezultatų nestabilumo tyrinėjimas

Tyrėjai

remdamiesi tyrimų
rezultatais
formuluoja išvadas

Praktikai

išvadas pritaiko
priimdami sprendimus
organizacijose

Vadovai ir vertintojai

elgiasi bei formuoja
savęs vaizdą

Sėkmingas
organizacijos
funkcio-
navimas

Tikslas – atsižvelgiant į vertinimo sąlygas, nustatyti vertintojų asmenybės bruožų ir socialinio suvokimo charakteristikų svarbą atsirandantiems vadovavimo efektyvumo įvertinimo skirtumams.

Kontingentas: 505 tiriamieji (40 proc. vyrų ir 60 proc. moterų) – 20 skirtingo dydžio padalinių (nuo 10 iki 50 narių) darbuotojai, turintys tiesioginį vadovą, iš 13 įvairaus tipo organizacijų.

Metodai

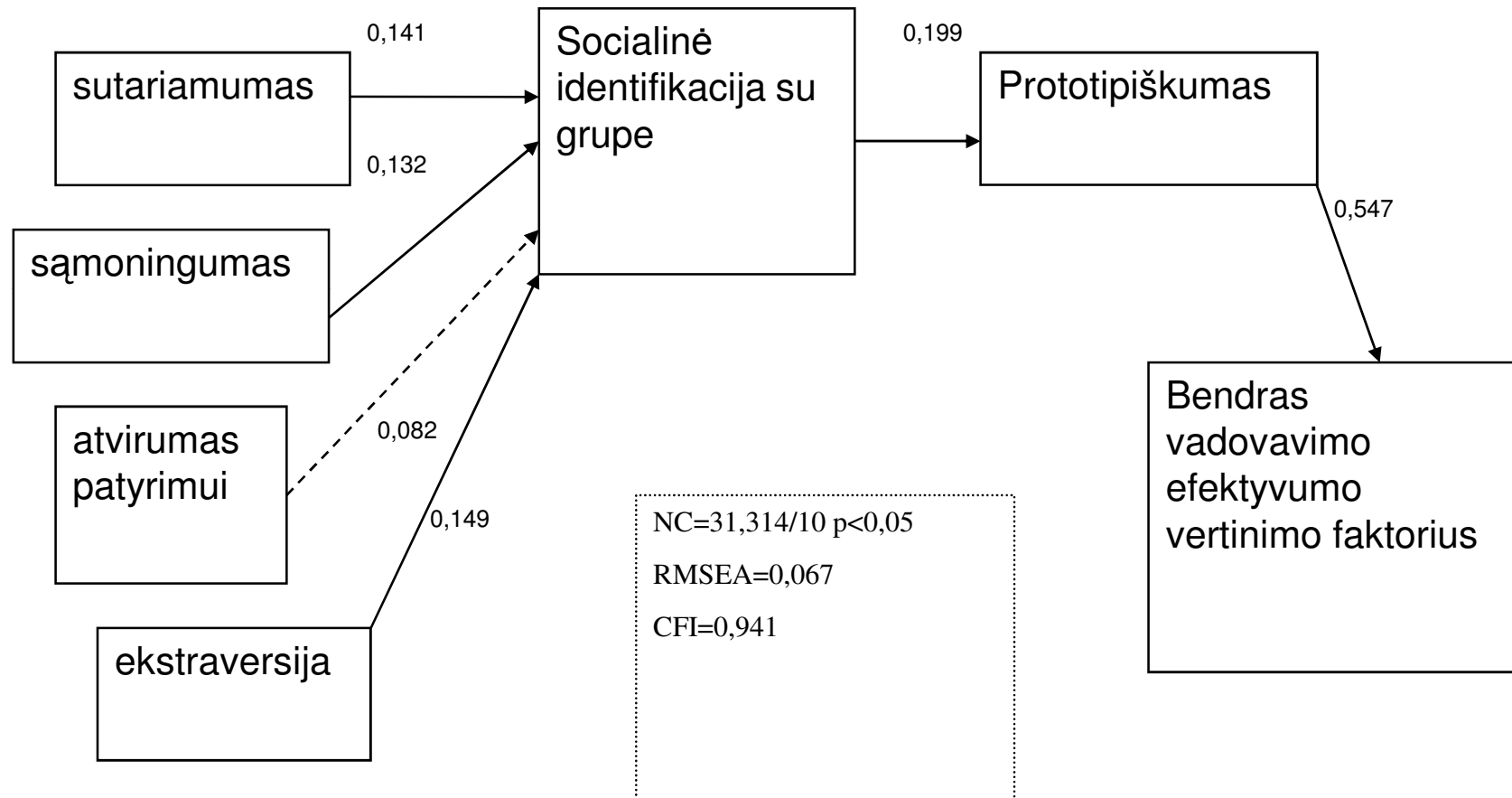
Tyrime buvo derinami du dizainai: aprašomasis (diagnostinis) ir kvazi eksperimentinis.

Darbuotojai vertino padalinių vadovus, tarp kurių 11 (55 proc.) moterų ir 9 (45 proc.) vyrai, bei stimulinėje situacijoje aprašytus vadovus (jų lytis buvo ta pati kaip ir vertintojų realaus padalinio vadovo lytis).

- NEO penkių faktorių inventorių (NEO – FFI) buvo pasirinktas įvertinti tiriamųjų asmenybės bruožų išreikštumą (McCrae, Costa, 1992)
- Socialinės identifikacijos klausimynas (Cameron, 2004)
- Bendroji transformacinio vadovavimo skalė (Carless ir kt., 2000)
- Asmeninis ir grupinis vadovo prototipiškumas (vadovo atitikimas turimam idealui) buvo vertinamas Vieno teiginio grafine skale (Shamir, Kark, 2004).
- Modifikuotas vadovavimo efektyvumo klausimynas (pagal Heck ir kt., 2000)
- Vertintojų buvo prašoma pateikti nuomonę apie savo realų padalinio vadovą bei apie įsivaizduojamą, aprašytą scenarijuje.

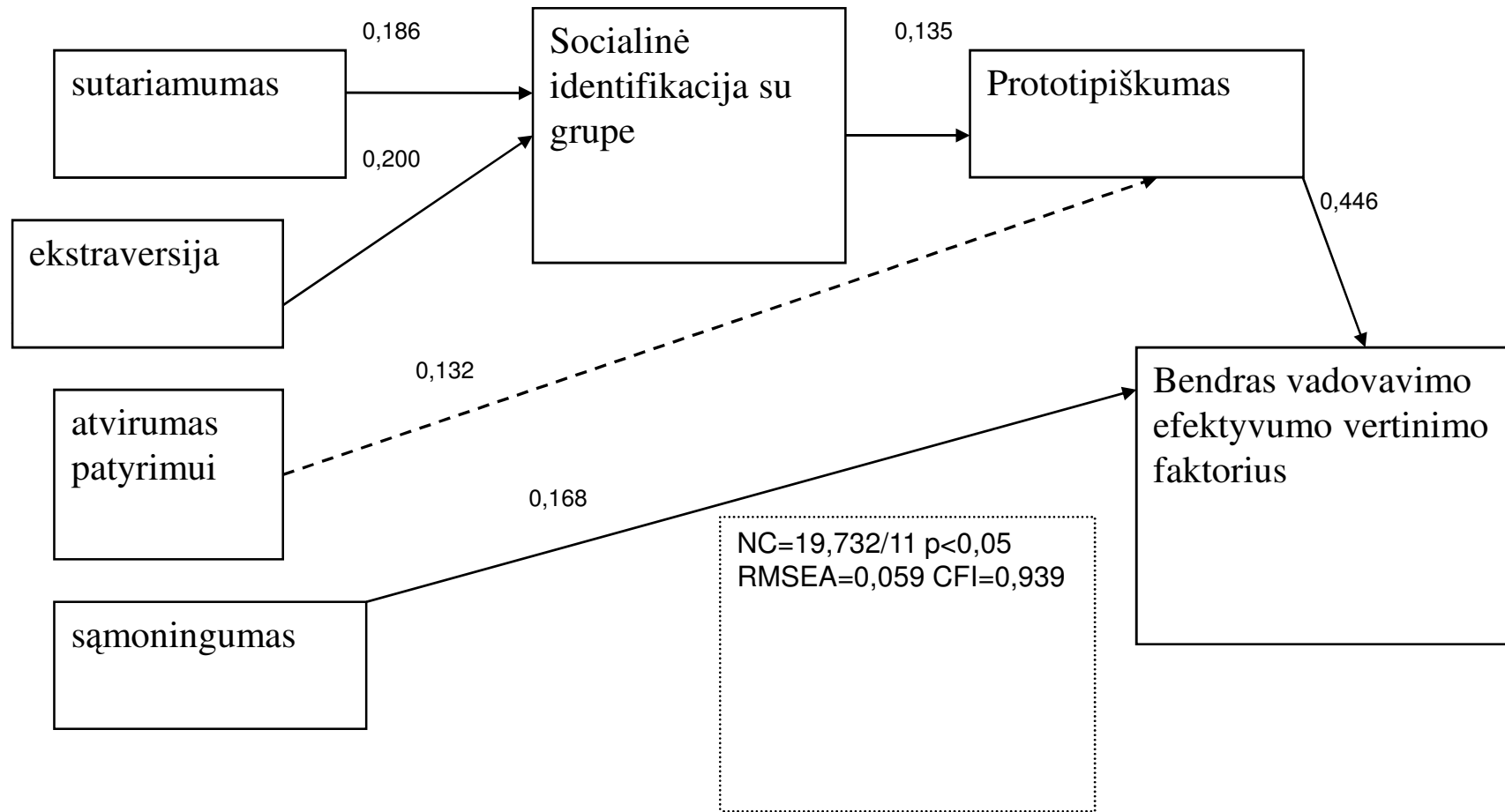

Rezultatai: Realaus vadovo vadovavimo efektyvumo vertinimo tendencijas paaiškinantis modelis

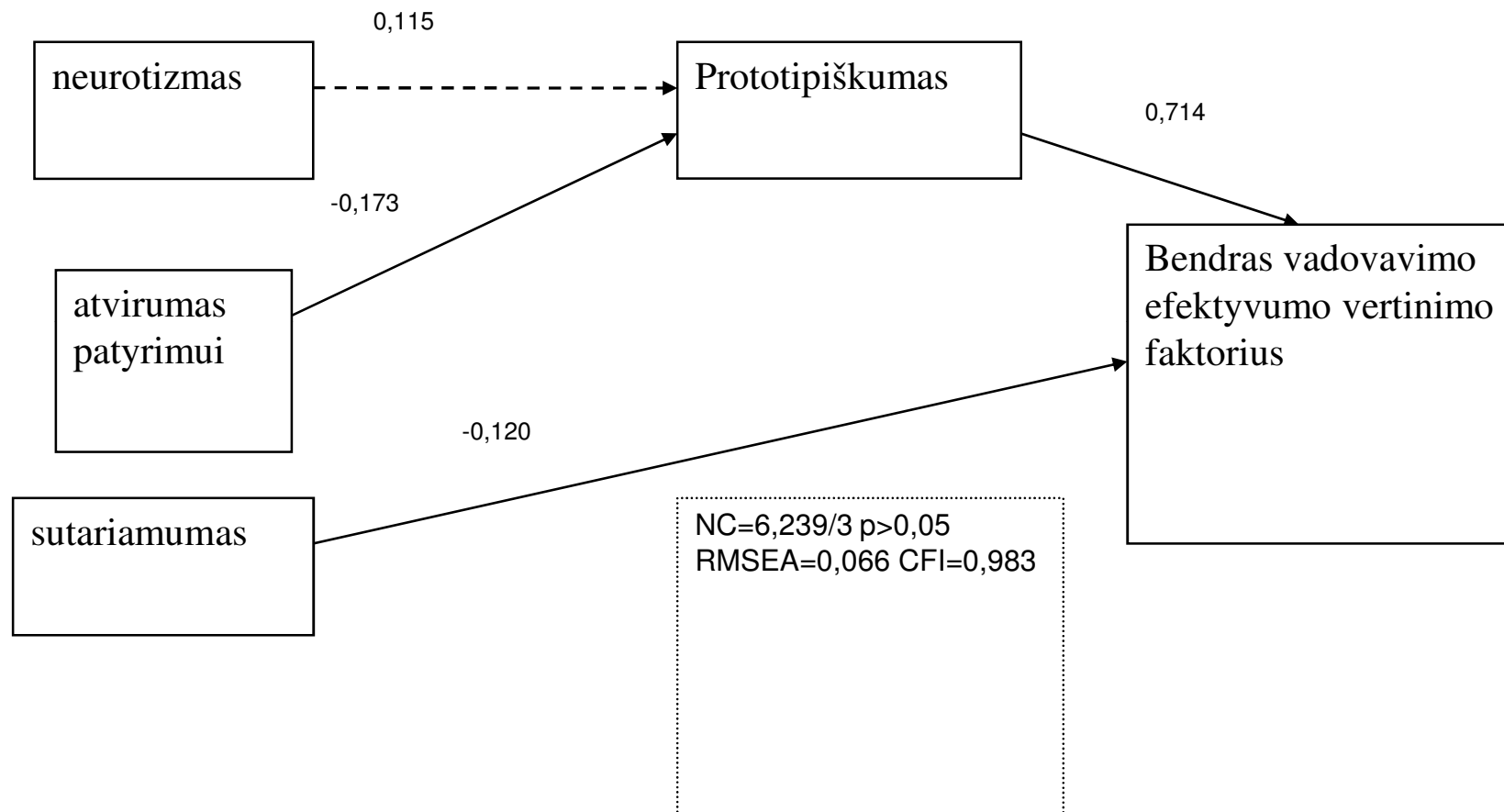
Rezultatai: Situacijoje aprašytų vadovų vadovavimo efektyvumo vertinimo tendencijas paaiškinantys modeliai

Efektyviai darbą atliekantis vadovas

Rezultatai: Situacijoje aprašytų vadovų vadovavimo efektyvumo vertinimo tendencijas paaiškinantys modeliai

Neefektyviai darbą atliekantis vadovas

Organizacinių ir psichologinių veiksnių sąveikos reikšmė patyčioms darbe ir gyvenimo stilius kaip šios sąveikos moderatorius

Roy Max Kern, Milda Astrauskaitė

Problema:

- Nors pirmieji teoriniai darbai nagrinėję patyčias ir priekabiavimą darbe siekia 1978 metus (Brodsky, 1978), iki šiol, didesnis dėmesys buvo skirtas neigiamų organizacinių aspektų analizei, tokių kaip: destruktivi lyderystė, prastas organizacinis klimatas, stresogeninės darbo sąlygos.
- Pastaruoju metu vienas svarbiausių tikslų patyčių darbe srityje yra prevencija organizacijose (Fox & Stallworth, 2009). Na, o, teigiamų aspektų, styiprybių nagrinėjimas kartu su potencialiais rizikos veiksniais, galėtų padrąsinti organizacijas imtis aktyvių veiksmų sprendžiant patyčių ir priekabiavimo problemą (Srabstein & Leventhal, 2010).

Tikslas - atskleisti svarbiausius veiksnius susijusius su patyčiomis darbe bei nustatyti gyvenimo stiliaus kaip moderatoriaus įtaką sąsajoms tarp organizacinių ir psichologinių veiksnių bei patyčių darbe

Kontingentas: 402 respondentai (15% vyrų, 82,6% moterų), atstovaujantys dvi homogeniškas organizacijas, priklausančias paslaugų sektoriui.

Metodai

- **NAQ-R** - Neigiamų poelgių klausimynas (Einarsen, Hoel, & Notelaers, 2009).
- **BASIS-A** - Gyvenimo stiliaus klausimynas (Basic Adlerian Scale for Interpersonal Success) (Wheeler, Kern, & Curlette, 1993).
- **GTL** - Bendroji transformacinio vadovavimo skalė (Global Transformational Leadership Scale) (Carless, Wearing, Mann, 2000).
- **SIMPH** - Trumpas psichosocialinių rizikos veiksnių nustatymo klausimynas (Notelaers, De Witte, Veldhoven, Vermunt, 2007).
- **DUTCH** - Konfliktų valdymo instrumentas (De Dreu, Evers, Beersma, Kluwer, & Nauta, 2001).

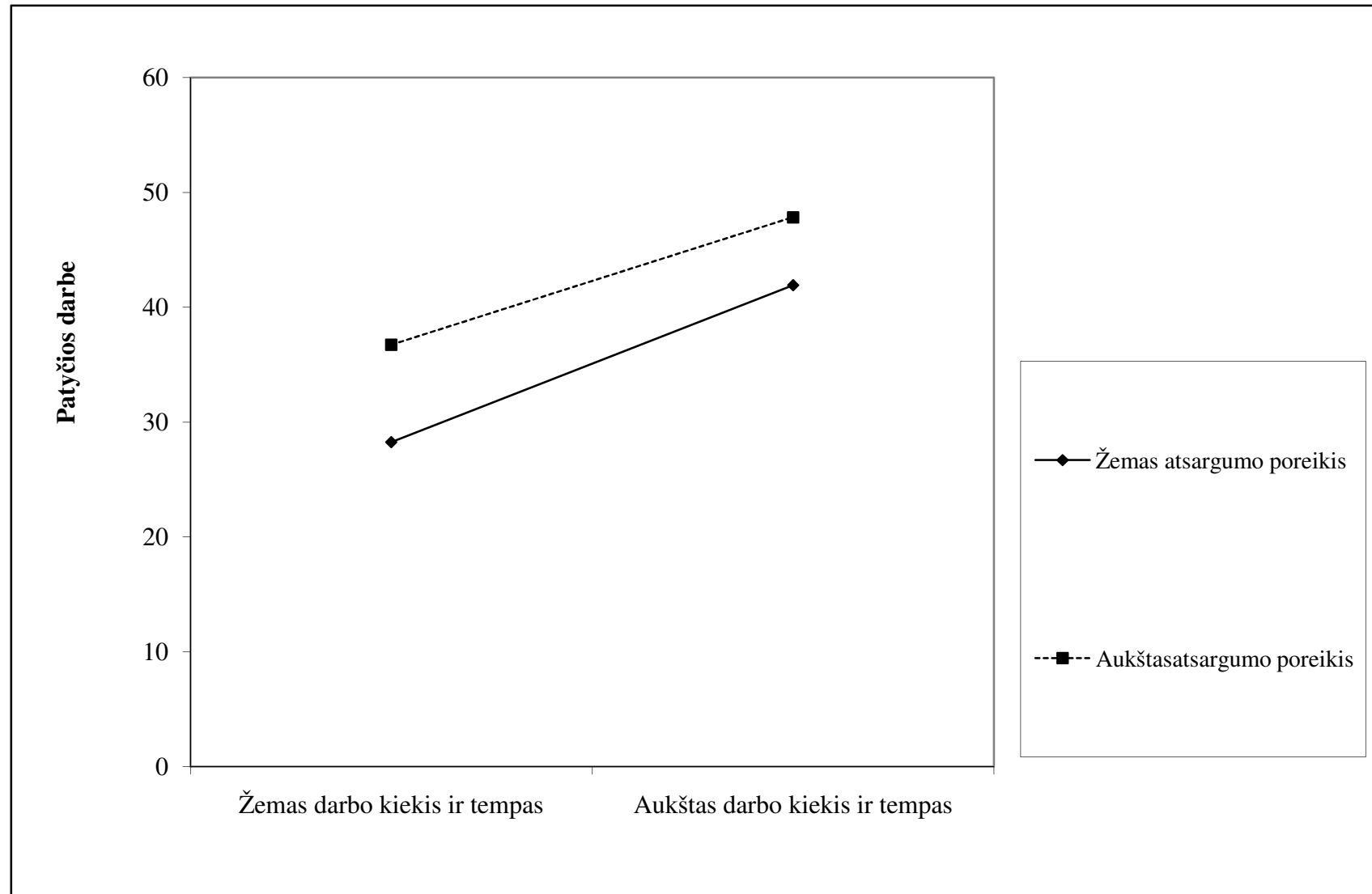

Rezultatai: situacinių (organizacinių) ir individualių veiksnių sąsajos su patyčiomis darbe

<i>Kintamasis</i>	<i>B</i>	<i>Stand. paklaida</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Transformacinė lyderystė	-0.14	0.05	-2.76	0.0061
Darbo kiekis ir tempas	0.6	0.13	4.50	<.0001
Santykiai su kolegomis	-0.15	0.16	-0.94	0.34
Santykiai su vadovu	0.02	0.15	0.17	0.86
Galimybės mokytis	-0.27	0.15	-1.74	0.08
Savarankiškumas darbe	-0.11	0.11	-0.93	0.35
Dalyvavimas	-0.29	0.18	-1.61	0.1
Sunkumai darbe	0.17	0.15	1.15	0.25
Aiškumas darbe	-0.003	0.17	-0.02	0.98
Problemų sprendimas	-0.1	0.12	-0.79	0.43
Visuomeniškumas	0.26	0.07	3.47	0.0006
Atsargumo poreikis	0.23	0.07	3.18	0.0017

Rezultatai: atsargumo poreikis, kaip ryšio tarp darbo kiekio ir patyčių darbe moderatorius

Klasterio nariai

- prof. habil. dr. Antanas Zigmantas Goštautas
- prof. dr. Roy M Kern
- prof. dr. Auksė Endriulaitienė
- doc. dr. Aidas Perminas
- doc. dr. Loreta Bukšnytė-Marmienė
- doc. dr. Loreta Gustainienė
- doc. dr. Albina Kepalaitė
- doc. dr. Ina Pilkauskienė
- doc. dr. Liuda Šinkariova
- doc. dr. Visvaldas Legkauskas

Klasterio nariai

- dr. Viktorija Čepukienė
- dr. Rasa Markšaitytė
- dr. Rytis Pakrošnis
- dr. Klaudija Pauliukevičiūtė
- dr. Aistė Pranckevičienė
- dr. Laura Šeibokaitė
- dr. Loreta Zajančkauskaitė-Staskevičienė
- dr. Kristina Žardeckaitė-Matulaitienė

Klasterio veikloje dalyvavusios doktorantės:

- Renata Arlauskienė
- Milda Astrauskaitė
- Birutė Balsevičienė
- Giedrė Genevičiūtė-Janonienė
- Gabija Jarašiūnaitė
- Jolita Jonynienė
- Kristina Kovalčikienė
- Justina Liesienė
- Šarūnė Magelinskaitė
- Brigita Miežienė
- Jurga Misiūnienė
- Ieva Pečiulienė
- Aurelija Stelmokienė
- Evelina Viduolienė

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXII

Naujai prisijungusios doktorantės:

- Rūta Kavaliauskaitė - Keserauskienė
- Raimonda Petrolienė
- Oksana Malinauskienė

Klasterio tematika apgintos daktaro disertacijos:

- Jurga Misiūnienė. Intelektinių gebėjimų bei asmenybės ir šeimos veiksmų svarba paauglių pasiekimams akademinėje veikloje
- Aurelija Stelmokienė. Pavaldinių požiūris į vadovavimo efektyvumą: asmenybės bruožų, socialinio suvokimo charakteristikų ir vertinimo sąlygų svarba

Klasteryje vykdyti projektai

- "Psichofiziologinės įtampos mažinimo metodų efektyvumo įvertinimas studentų populiacijoje“, vadovas Aidas Perminas, paraiška pagal III kvietimą "Mokslininkų grupių projektai" projektams finansuoti.
- "Patyčios darbe: organizacinių, psichologinių veiksnių reikšmė ir gyvenimo stilius kaip moderatorius“, vadovas - profesorius Roy M. Kern, paraiška pagal III kvietimą "Mokslininkų grupių projektai" projektams finansuoti.
- "Pozityvi tėvystė - artimesniam tėvų bendravimui su vaiku“, vadovas - Jonynienė J., finansuota Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Klasteryje vykdyti projektai

- "Organizacinių ir psichologinių veiksnių sąveikos reikšmė patyčioms darbe ir gyvenimo stilius kaip šios sąveikos moderatorius skirtinguose organizacijos lygmenyse", vadovas - profesorius Roy M. Kern, VDU mokslo klasterių projektų konkurso finansuotas tiriamasis projektas.
- "Jaunų vairuotojų rizikingas vairavimas: empirinių duomenų sintezė ir sklaida" vadovas - Endriulaitienė A., VDU mokslo klasterių projektų konkurso finansuotas tiriamasis projektas.
- "Motinystės streso, aplinkos veiksnių ir vaikų psichologinės raidos sąsajos", vadovas - Šinkariova L., VDU mokslo klasterių projektų konkurso finansuotas tiriamasis projektas.

Klasteryje vykdyti projektai

- „Pradinio mokyklinio amžiaus gabiems vaikams skirto pagilinto turinio gamtamokslinio ugdymo metodo sukūrimas ir taikymas“, projekto vykdytojas - *Misiūnienė J.*, VP1-2.3-ŠMM-06-K-01-005
- „Gabių vaikų ugdymo efektyvumo didinimas švietimo sistemoje“, Projekto vykdytojas: *Misiūnienė J.*, VP1-2.3-ŠMM-06-K-01-001.
- "Neformaliu būdu įgytų kompetencijų formalizavimo sistemos sukūrimas aukštojo mokslo įstaigose (FORMALIS)", projekto vykdytojas: *Misiūnienė J.*, VP1-2.1-ŠMM-04-K-03-003
- „Kokybiškos mokymosi psichologinės, specialiosios ar socialinės pedagoginės ir kitokios pagalbos besimokantiems teikimas, didinant mokymosi visą gyvenimą paslaugų prieinamumą“, projekto vykdytojas: *Balsevičienė B.* 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioriteto „Mokymasis visą gyvenimą“ įgyvendinimo VP1-2.3-ŠMM-04-V-03-002 priemonė

Planuojama mokslinė veikla

- Psichologinių ir elgesio veiksnių, prisidedančių prie ligos išsivystymo, sveikatos stiprinimo ir sergančiųjų reabilitacijos sėkmingumo, tyrimai.
- Subjektyvi gyvenimo kokybė ir gerovė: priežastingumo ir sąveikos su biopsichosocialiniais veiksniais analizė.
- Vaikų, paauglių ir suaugusiųjų tabako, alkoholio ir kitų priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo, savižudiško ir kito rizikingo elgesio psichologinių ir socialinių priežasčių bei pasekmių analizė ir prevencijos priemonių efektyvumo tyrimai.
- Įvairaus amžiaus asmenų psichosocialinės raidos, adaptacijos, mokymo (-si) proceso efektyvumo ir juos nulemiančių socialinių bei kognityvinių veiksnių analizė
- Žmogiškųjų išteklių valdymo psichologinė analizė bei ekonominės gerovės psichologinių prielaidų tyrimai.

Planuojami pagrindiniai rezultatai

- Aidas Perminas, Gabija Jarašiūnaitė, Ieva Pečiulienė Rūta Kavaliauskaitė-Keserauskienė Psichofiziologinės įtampos mažinimo metodų efektyvumo įvertinimas studentų populiacijoje
- Auksė Endriulaitienė, Rasa Markšaitytė, Kristina Žardeckaitė–Matulaitienė, Laura Šeibokaitė, Aistė Pranckevičienė, Renata Arlauskienė Jaunų Lietuvos vairuotojų rizikingas vairavimas: empirinių duomenų sintezė ir sklaida

Planuojami pagrindiniai rezultatai

- Jolita Jonynienė, Roy M Kern Gyvenimo stiliaus ir tėvų mokymo programos STEP efektyvumas auklėjimo stiliui ir suvokimui apie vaiko elgesį
- Milda Astrauskaitė, Roy M Kern Individualių ir situacinių veiksmų, kaip pavyzdžių darbe rizikos ir saugos elementų, kompleksiška analizė
- Evelina Viduolienė, Aidas Perminas Motinystės streso reikšmė vaiko elgesio, emocinių sunkumų kitimui